

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 12. Misericordia respiciens quatuor Novissima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

quoniam & ipsi in alios munifici aquas haurientibus suppeditant. Octavianus hic.

In hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur? Eccl. 28. 4. q. d. quâ audaciâ, quâ presumptione, homo immisericors, & in similem sibi crudelis, poscet à Deo misericordiam; eamque non de uno, sed de multis, iisque gravissimis peccatis? Cornelius hic.

Veruntamen quod superest, date eleemosynam. Luc. 11. 41. Nec idem Christus hæc ait, quasi sola eleemosynarum largitio sit purgativa à vitiiis; sed quia inter remedia contra peccata, est quoddam præcipuum; & per appropriationem quandam, veniam desuper meretur: quia decens est, ut Deus sic faciat nobis, sicut nos facimus proximis nostris. *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur.* Dionys. Carth. hic.

Erat quidam mendicus nomine Lazarus. Luc. 16. 20. Si dives epulo Lazaro inopi jacenti ad januam succurrisset, divinæ pietatis procul dubio expertus fuisset circa salutem documentum: eleemosyna enim plures iniquos divites ab aeterno liberavit exitio. S. August. l. 122. de temp. ô infelicitas generis humani! quam multi divites inveniuntur, qui ebriosos magis, quam oportet, cogunt bibere; & ante ostium pauperibus petentibus vel unum calicem aquæ dissimulant dare. S. Chrysol. l. 121. iste dives non pauperem, sed ipsam Dei misericordiam, despicit; ad januam suam Lazaro sic jacente. Efcobar t. 6. Par. Chr. l. 3. obl. 6. hic.

Dans autem illi manum, crexit eam. Act. 9. 41. Cur Petrus, qui mirabilia umbrâ suâ, & voce operabatur; ut hanc mulierem suscitaret, ejus manum apprehendit? Tabitha manus suas extendebat ad pauperes, ut eorum miseriam sublevaret: manus ergo contactu Apostolico eleemosynæ fructum recipiat. Sylveira hic q. 34.

Ceciderant catena de manibus ejus. Act. 12. 7. Cur Angelus de manibus Petri velociter solvit catenas? Non poterat pati, quod Petri manus amplissimâ potestate plenæ, alligata essent. Et quia manibus usus; opus fuerat supra Tabitham beneficam suscitando. Id. hic q. 12.

Vinum, & oleum, nè leseris. Apoc. 6. 6. Cur hæc singulariter libera esse debent ab omni calamitate? Luc. 10. 34. de Samaritanis; vinum & oleo, quæ in fervierant ad curanda egeni miseri vulnera. Ità Andreas Cæs. apud Sylveira hic: nè vinum, aut oleum, lædatur; jubetur: ut quæ illos sanare sint idonea, qui in latrones inciderunt.

Misereantur pauperum, qui sibi volunt parere Christum; faciles sint ad alimenta miserorum, qui cupiunt ad societatem pervenire Fidelium. Cibus egeni, regni cœlestis est pretium; & largitor temporalium, hæres efficitur æternorum &c. S. Leo l. 4. de collect. Unde autem exigua ista impendia tantâ æstimari taxatione meruerunt? nisi quia pondera operum charitatis lance pensantur. Idem.

Quamvis quis Fidelis sit, & castus, & sobrius,

& aliis moribus ornatus insignibus; misericors tamen si non est, misericordiam non meretur. Id. l. 5. de Coll.

Nec ulli rei potius, quam humanitati, & commiserationi commiseratio, & humanitas, ab eo rependi solet. S. Gregor. Naz. or. 27. de paup. amore.

Discamus misericordes esse omnium causâ; maximè quoniam & nos multâ indigemus misericordiæ; & neque vivere putemus per id temporis, quò non misereamur. S. Chrysol. hom. 33. ad pop. Ant.

Impossibile est, ut misericordiam à Deo percipiant, qui eam proximo exhibere non curant. S. Bonaventura l. 82. Dom. 1. Pent. Homo, da Deo, quod vult; si vis tibi dari à Deo, quod vis. S. Chrysol. l. 8. Humanam misericordiam petit Deus ut largiatur divinam. S. Chrysol. l. 8.

§. XII.

Misericordiâ respiciens quatuor novissima.

Num. 1. Mortem.

Reverse est ad eum in arcam. Gen. 8. 9. Eleemosyna columba est illa, quæ ad vesperum revertitur ad Noë in diluvio, virentem olivæ ferens ramum; id est, fiduciam, lætitiâ, pacem sempiternam. Barradius t. 3. l. 4. c. 2. D. 8. Pent. Pennata est eleemosyna, & levis, aureas habens alas; ipsos supra modum delectans Angelos. S. Chrysol. hom. 7. de poenit. Columbam emiserat Noë, illa vesperi reversa viridem olivæ ramulum reportavit, ad obitûs nostri vesperam, ubi nos dolorum cinget diluvium, redibit argentæ hæc columba; & ramum referet olivæ, fiduciam, pacem, lætitiâ, immortalem gloriam. Drexelius de Eleem. p. 3. l. 6. §. 1.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus. Pf. 40. 4. Lectum doloris diem mortis intelligamus: ille enim gravis est, & molestus peccatoribus propter metum Judicii. Sed in eo fert opem ei, qui est amator pauperum. S. Chrysol. hic.

Senectus mea, in misericordia uteri. Pf. 91. 11. Id est, vita matura habebit uberes fructus operum misericordiæ. Senes ad literam magis debent esse misericordes, propter multas rationes: videlicet quia dum deficit via, debent aliis impartiri viaticum. Quia deficient nundinæ hujus vitæ, quantum ad ipsos: undè debent emere de pecunia sua, quidquid possunt; quia navigantes appropinquant portui, ubi navis salvabitur, vel peribit. Quia omnia oportet eos dimittere. *Nihil int ulimus in hunc Mundum.* 1. Tim. 6. 7. Debent ire in longinquam regionem; unde debent sibi preparare viaticum. Vadit ad curiam; & ideo indiget amicis, & advocatis. Hugo Card. hic.

Ab auditione mala non timebit. Pf. 111. 7. Alius: nuntium malum non timebit. Nam si viderit morbum minitari, minimè extimescet. Et imminente morte non modò non metuit; sed etiam festinat quamprimum in ea loca conce-

concedere, ubi sunt ejus merces: ubi enim est thesaurus hominis, ibi cor ejus. Si enim mercatores, qui domum multa onera præmiserunt, properant quotidie suas divitias videre; multo magis hic, qui in coelo omnes suas facultates antea deposuit, volet à rebus præsentibus avulsus ad futuras festinare. S. Chrysof. hic.

Sola virtus comes est defunctorum. Sola nos sequitur misericordia, quæ celestium dux prævia mansionum, pecuniæ villis usurâ tabernacula defunctis acquirit æterna. S. Ambros. in Luc. 12.

Non memini, me legisse, mala morte mortuum, qui libenter opera pietatis exercuit: habet enim multos intercessores; & impossibile est, multorum preces non exaudiri. S. Hieron. ep. 2. ad Nepotianum.

Præveniens para tibi ipse sepulchrum: pulchrum sepulchrum pietas. Omnibus tibi circumpositis hinc abi, proprium ornatum divitiarum effice, habe illas tecum. Ildorus Clarius l. 1. or. 38.

Num. 2. Judicium.

In die mala liberabit eum Dominus. Pf. 40. 2. Non videbit diem malum, qui dies bonos habere pauperem fecit. Videbit diem malum, qui diem judicii sine advocacione pauperis intraverit. Sine causâ acculant peccata, quem pauper excusat. S. Chrysol. f. 14. hic.

Et capilli capitis ejus quasi lana munda. Dan. 7. 9. Lana capitis in throno præsentis, summam misericordiam in pauperes effusam indigat: charitate enim suâ scelerum multitudinem operuit; plagas flagitiorum lanâ, suo sanguine rubricatâ, abolevit &c. Quo in loco graviter objurgat potentiores immiseri cordes; qui miseros sementes, & nudos, nec alimentis, nec veste, confortant. Unde hæc prima in Judicio disquisitio: *Esurivi &c.* Arcones in If. 3. Disc. 2.

Congregabit triticum suum in horreum. Matth. 3. 12. Per ventilabrum significatur divinum Judicium, quod Christus D. discernet bonos à malis. S. Casarius dial. 4. qui verò velut triticum nutritores proximorum fuerunt, & rectè virtutem perfecerunt; illos in horreum comportat. Sylveira addit. in Matth. 3. q. 4.

Ne forte non sufficiat vobis, & vobis. Matth. 25. 9. Bonæ virgines, cur tam duræ estis in sorores? tantillum olei procurastis; ut mei modicum aliis valeatis porrigere? sed instricti Judicis adventu quævis abundantia disparet. B. Casarius Arelat. hic: tantus terror, & tanta exinanitio, erit in die judicii; ut etiam illi, qui oleum misericordiarum intelligunt se abundantius præparasse; meruant, nè eis possit ad omnia peccata redimenda sufficere. Nemo tot meritorum cumulos repositos habebit; qui, dum ad tribunal Christi accedit, non dubitet, an satis sibi providerit? Quis plura congestit opera misericordiarum, quam Job? *oculus fuit cæcus &c.* c. 29. 15. omnium rerum sustinuit jacturam; & tamen ait c. 7. 21. *Si manè me quaesieris, non subsistam.* Bæza t. 3. l. 13. c. 1. §. 12.

Esurivi, & non dedistis mihi manducare. Matth. 25. 35. Cur hoc duntaxat peccatum commemoraturum se Dominus profiteatur? quòd hoc peccatum minus est, quam cætera peccata, excusabile: in aliis enim vel ignorantia, vel naturæ extimulatio, vel impetus animi; si non plenam ac veram; certè aliquam saltè inter homines afferre videntur excusationem: hic verò nihil horum intercedit. Ildorus Clarius l. 1. or. 11. In judicio extremo, ubi Dominus justos alloquitur, ordine primò & ut antesignanus, qui pauperem nutrit, accersitur. Qui panem ministravit, ante omnes promovetur: liberalis denique præ cæteris in vitam præmittitur. S. Basiliius f. 3. in div. avar.

Per unam Sabbathi unusquisque vestrum apud se ponat recondens, quòd ei bene placuerit. I. Cor. 16. 2. Sed nota, quòd paulò antè c. 15. 52. præmiserat: *in momento, in ictu oculi, & in novissima tuba, mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur.* S. Chrysof. f. de Coll. & eleemos. tomo 4. ani. madverte sensum, & ingenium Apostoli; quàm tempestivè ad hanc admonitionem accedit: cum enim meminisset futuri judicii, terribilisque illius sedis; tum de hoc reliquum sermonem informat. Didacus Nis. in Phœn. Græc. l. 3. c. 12.

Superexaltat misericordia judicium. Jac. 2. 13. Quid est hoc, fratres? superponitur misericordia judicio, in quo inventum fuerit opus misericordiarum. Et si habuerit aliquid fortè in judicio, quò puniatur; tanquam undâ misericordiarum peccati ignis extinguitur. S. August. in Pf. 143. Misericordia in foro judicario Domini locum superiorem obtinet: nam *misericordia superexaltat judicium.* Et ideo à foro justitiæ licitum est appellare ad forum misericordiarum. Hugo Card. in Matth. 5.

Dicturus causam in judicio Dei, Patronam tibi misericordiam, per quam liberari possis, assume. S. Chrysol. f. 8.

Gratis misericordiam sperat ibi, qui hic non fecerit misericordiam: currit ad præmium, qui facit misericordiam; qui non facit misericordiam, decurrit ad pœnam. Idem ibidem.

In judicio Divino misericordia est optima Advocata. *Conclude eleemosynam, & hæc pro te exorabit.* Eccl. 29. 15. Tunc certè plus valent preces misericordiarum, quàm omnium Sanctorum. S. Bonaventura f. 2. D. 1. Pent.

Ante judicium judicem donis occupa: da illi anam exercendæ humanitatis; suggere ignoscendi materiam. Novit Dominus pauperum manibus corrumpentia munera sumere; novit exiguo munere prolixâ abolere supplicia: misericordiâ ignem extinguamus. S. Basiliius Se-leuc. or. in illud ego sum pastor bonus.

Monendi sunt; ut attendant, quòd melius est, rationem reddere de misericordia, quàm justitiâ. B. Humbertus f. 24. ad Carthusienses.

Num.

Num. 3.
Infernum.

Statuet hœdos à sinistris Matth. 25. 33. Eos, qui à sinistris sunt, in ignem mittit, qui præparatus est diabolo. Quia enim compassionis expertes sunt diaboli; & hostiliter, & inimicè, erga nos affarti sunt; meritò idem supplicium habent, qui ejusdem voluntatis sunt. Theophylactus hic.

Erat quidam dives. Luc. 16. 19. Ille dives, ante cujus januam jacebat miserimus ulcerosus, non est dictus raptor rerum alienarum. Dives, inquit, erat; non dixerat pauperum oppressor, non pupillorum spoliator, non viduarum persecutor, nihil horum; sed: erat quidam dives. Quid magnum est? dives erat, de suo dives erat. Si vis audire crimen divitis illius, noli amplius querere, quàm audis à veritate: *dives erat, induebatur purpurâ, & bysso &c.* Quod ergò ejus crimen? jacens ante januam ulcerosus, & non auditus: hoc enim apertè de illo dictum est, quòd immisericos erat. Propter hanc solam inhumanitatem, quâ contemnebat pauperem ante januam suam jacentem; nec congruè, digneque, pascebat; *mortuus est, & sepultus in inferno.* Desideravit guttam, qui non dedit micam. S. Aug. s. 19. de verb. Cap. Quæso vos pauperum inimici: an nescitis horum causâ in Sacro Evangelio poni, & commemorari exempla, omnia horrenda, & terribilia? nonnè graves illius cruciatus, & gemitus, recensentur, qui in bysso fuerat enutritus? Quid huic alter ei similis: nonnè cùm vesperi de matutinis deliciis cogitaret, tam inexpectatâ, & repentinâ, damnatus est morte; ut nè orientis quidem solis radium potuerit intueri? S. Gregor. Nyss. or. 1. de pauperib. a. mandis.

Ante fores gehennæ stat misericordia, & neminem permittit in carcerem mitti. S. August. lib. 50. hom. 30. Vide Eleemosyna.

Num. 4.
Paradisum, cœlum.

In ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarum. 3. Reg. 6. 31. intima partis templi, quæ Sancta Sanctorum dicitur, & cœlum representat; ut scripsit Paulus ad Hebr. 9. 12. Per hoc significatur, misericordiam nobis ingressum in cœlum aperire. Ex monte olivarum ad cœlum ascendit Christus; ex monte misericordiæ ascendit Christianus. Aloysius Lipoman. in prato Spir. c. 185.

Beati misericordes. Matth. 5. 7. Misericordia est oliaria paradisi illa poterit Domino dicere: libera me ab omnibus tormentis, quia omni genere tormentorum punita sum. 2. Cor. 11. 29. *quis infirmatur &c.* Hugo Card. hic.

Vidi ego quosdam jejunantes, orantes, præteritorum pœnitentiâ suspirantes, omnem denique sine sumptu pietatem offendentes; egen-tibus verò nè obolum quidem præbentes,

Quid his cætera virtutum diligentia prodest? non propterea regnum consequentur. S. Basilus l. 2. in div. avaros.

§. XIII.

Misericordia extinguit peccata &c.

Vidua illa 4. Reg. 4. 5. unde liberata est, & debita solvit? nisi de augmento olei, & misericordiæ. S. Augustin. l. 206. de temp.

Ignem ardentem extinguit aqua; & eleemosyna resistit peccatis. Eccl. 3. 33. Aqua ergo misericordiæ comparatur. S. Maximus hom. 1. de elem.

Qui habet duas tunicas, det non habenti &c. Luc. 3. 11. Cùm Joannes B. pœnitentiam prædicaret, ipsi, quibus dixerat, *genimina viperarum &c.* dicebant: *quid faciemus?* quibus respondit: *qui habet &c.* Mira res! tam perditis, ut misericordiam Dei consequantur, præcipere, ut misericordes sint. Id. ib.

Veruntamen quod superest, date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Luc. 11. 41. Severè Christus reprehendit Pharisæos: *va vobis, qui diligitis primas cathedras &c.* post tot comminationes quis cogitaret aliquam his omnibus spem salutis superesse? & tamen ait Dominus: *veruntamen &c.* Diez. conc. 2. D. 4. adv.

§. XIV.

Misericordia evitat pœnas Dei, & alia mala.

Abcondit se Adam, & uxor ejus, à facie Domini Dei in medio ligni paradisi. Gen. 3. 8. Hoc lignum erat illud scientiæ boni, & mali, ut communiter tenent interpretes. Sed cur sub hac arbore se abscondit? an putat alicubi ab oculis Dei se latere posse? Confugit ad misericordem arborem, quæ seipsam denudaverat; ut nudos vestiret. Hinc fortè Deus puniturus ait ei: *ubi es?* exi foras à loco, in quo es, ut exponit Pereira; acsi Deus arboris misericordiam reveretur: nec enim sub tutela misericordiæ reum punire volebat. Id. ib.

Rahab exploratores Josue in Hiericho hospitio excepit, fideliter custodivit, ac dimisit. Jos. 2. 1. proinde domus ejus tota, & sola, ab Hebræis in clade servata est.

Ab auditione mala non timebit. Ps. 111. 7. alius: *nuntium malum non timebit.* Nam sive bellum viderit adventare, sive terræ motum oppida diruere; sive latrones, & murorum effossores, omnia eripere; sive Barbaros incurfiones facere; minimè (misericordis) extimescat: suas enim opes antea deposuit in loco tutissimo; & ex quo non possunt eripi. S. Chrysostomus hic.

Ini consilium. If. 16. 3. q. d. inquit S. Hieron. vis cladem evadere à Moab, Deumque tibi propitium, & protectorem, reddere? accipe consilium, quod suggero. *Pone, quasi noctem, ubram tuam in meridie; absconde fugientes.* Symbolicè: sicut meridiæ, & æstus,